

Veselo življenje.

ako se glasi lepa naša popevka: Fantje veseli so pesem zapeli! Veselje je pravica mladih. Kdo bi hotel mladim fantom in dekletom krasti veselje? Z zornih lic naših deklet naj odseva veselje. Fant moj, krepko stopaj in pokoncu se drži! To naj kaže, da si pogumen, odločen in veselega srca. Hočemo veselo živeti! Proč z malodušjem, nevoljo, proč s črno melanholijo in jokavo solzavostjo! Naš mladi rod je rod delavcev, krščanskih bojevnikov, ki naj bodo prešinjeni pravega veselja.

Ali moremo biti vsi veseli? Vsi, prav vsi! Res je, da se ne zna vsak šaliti. Res je, da smo eni ljudje bolj molčeci, za samoto ustvarjeni, drugi pa bolj žive narave in gorke krvi. Toda to so posebni darovi narave. Mi pravimo, da lahko vsi veseli postanejo ne samo veseljaki, ampak tudi resnobni fantje. Zakaj v dnu vsakega srca, globoko v skalah skrit, je čist studenec veselja. V mnogih srcih se ta studenec ni še odprl. Zato je srce otožno in pusto, ker ne priteka vanj živa voda radosti. Srce vzdihuje in hrepeni po studenčnici kot nekoč Izraelci v puščavi. Jokali so in umirali, ker ni bilo vode. Tako jočejo in umirajo mnoga mlada srca, ker nimajo veselja. Pa je stopil Mojzes k skali in je udaril nanjo s palico: in skala se je razmaknila in studenec je planil iz nje in vse ljudstvo si je utešilo žejo.

Kje je Mojzes, ki bo iz skale naših src pričaral studenec veselja? Ta mogočni čudodelnik je blizu. To si ti. To si ti, dragi tovariš, cenjeno dekle. Prav na kratko se pomenimo, kako napravimo vsako minuto veselo, cel dan vesel, cel teden, vse dni življenja — kako odpremo studenec veselja, ki ne vsahne nikoli. Zakaj pravega veselja ne najdeš v veseljačenju, popivanju, plesu, klafanju s tem, da blatiš srce svojih tovarišev in srce dekleško. Pravo veselje mora biti tako, da ne migne. Tako veselje mora biti v tvojem srcu, da ostaneš pogumen in zravan,

tudi ko padejo najhujši udarci po tebi, bolezen in smrt, preganjanje in revščina, prevara in bolečina. Kje najdeš tako veselje?

Studenec veselja se bo odprl, ko dvigneš svoje srce na visoke ravnine duhovnega življenja. Takrat se bo razlilo neznano veselje po tvojem srcu, ko boš pred vsakim delom, v vsaki uri prašal: Kaj pravi k temu moj edini Gospodar? Bog bo s teboj, v tebi bo, poslušaj, kaj pravi, kaj ti govori po tvoji vesti in po Cerkvi. Potem pa dvigni glavo in iz vsega srca reci: Gospod rad, napravim, kar ti hočeš. Rad! Iz srca rad! Na to pa se krepko loti danega dela! Tako boš vsako delo vršil kot poslanec večnosti. Vsak pogovor, vsaka tvoja žrtev, vsaka beseda, misel, želja, vsako dejanje — vse bo razsvetljeno po žaroviti 'luči z neba! In čutil boš, da ti prej neznano veselje širi srce. Svo- boden boš. Bojevnik za najvišje stvari boš. Lahko ti bo živeti. Veselo boš zidal na svoji duši. In to je prava mladost, silna in čudovita mladost! Po tej poti naj hodi naš mladi slovenski rod, mladeniči in dekleta, in naj se, četudi gredo temni oblaki nad nas, dvignejo ko četa orlov v višave — v veselo življenje!

P. Keller (prestavil dr. A. K.)

Gedeon.

(Konec mladosti.)

(Konec.)

GEDEON je nad nami vsemi neomejeno vladal; ni bil samo naš bil je tudi najvišji duhovnik.

Njegovo najljubše duhovniško opravilo pa je bilo poročanje. Izdal je postavo, po kateri je imela vsaka desetletna moška in vsaka osemletna ženska oseba njegove države pravico, da se poroči. Pri tem je večkrat nasilno postopal. Določeval je dvojice; svojo lastno ženo Judito je odpustil, ker mu je luknjo v rokavu sukne tako slabo zamašila, da je mati škodo opazila; to Judito je prisilno poročil z branjevcem Nabuhodonozorjem, kateremu je zato odvzel šivankarico Estero. Narod je ob takih nasilnostih sicer godrnjal, toda do upora ni prišlo.

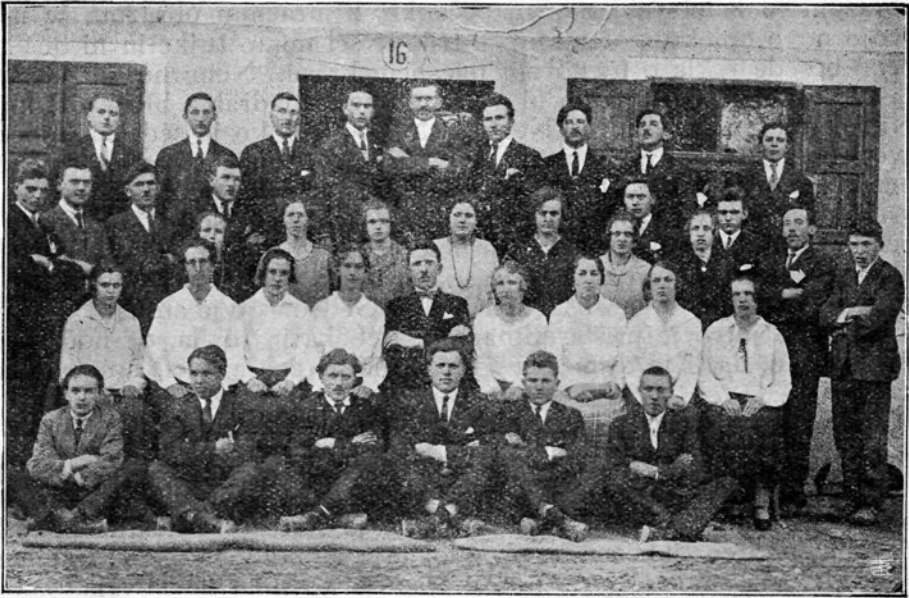
Zopet se je enkrat približal velikonočni čas in jaz sem se na veliki četrtek pojavil v stričevi hiši kot počitniški gost. Toda tu je bil še en tujec, ljubka desetletna punčka iz Vratislave, sorodnica mlinarjevih ljudi.

To punče je bilo nekaj neskončno finega. Ime ji je bilo Hildegarda in ni bila nikdar umazana. Govorila je visokonemško in imela vedno žepni robec pri sebi. Na vsakdanji obleki je imela čipke in rekla »prosim« in »hvala!« ne da bi se sramovala. Pri tujih ljudeh je celo potrkal na vrata, predno je vstopila; delala je še več takih nečuvnih stvari. Njen oče pa je bil postiljon, to je bilo še več kot pismo- noša. Da, bilo je verjetno, da pojde Hildegarda čez eno leto v višjo deklško šolo in da se bo učila vseh tujih jezikov.

Prvi dan so se vsi otroci odmaknili od tuje deklice. Naroda se je polastila velika plahost. Lepa tujka je stala sama in vpirala velike modre oči v daljavo, po kateri se ji je tožilo. Makabejska mati je pre-

drla led. V svoji triletni vsiljivosti je lično tujko nagovorila in takrat so prišle tudi druge deklice in stvorile dvor okoli princezinje; polazgoma so tudi fantje s predlaganjem svojih umetnosti in pokazanjem svojih zakladov poizkušali pridobiti si naklonjenost pri novinki. Samo Salmanasar je zagrešil netaknost, ko je gosposki ponudil v darilo star žepni glavnik, ki ga je odklonila.

Edino Gedeon je stal ob strani. Močno se je čudil tiste dni, da se more poleg njega pojaviti nekaj, ki vzbuja tako spoštovanje. Toda kmalu se je otresel te potrnosti. Zbral je ves narod na vrtu in izvajal

Prosvetno društvo v Plaveh.

vse svoje umetnosti, tudi veletoč in celo smrtni skok. In opazil sem, da je večkrat pogledal na tujko, če tudi njej ugaja, če se tudi ona čudi. Ta pa je sedela tamkaj s svojim tihim obrazkom in na koncu je samo rekla:

»Nekoč sem videla v cirkusu, da si je neka žena postavila na prsi velik drog in da je nek mož splezal na drog in na vrhu telovadil. In droga ni nihče držal in ni padel.«

Gedeon je prebledel. Nato pa je rekel:

»O, to bi tudi jaz lahko, samo če bi imel ženo, ki bi si postavila drog na prsi.«

Punčka je dalje pripovedovala o cirkusu: mnoge pustolovske razburljive reči. Nato je povedala, da je bila že enkrat v gledališču in enkrat celo v zoološkem vrtu; pripovedovala je o plesalkah in medvedih, o Pepelčici in kameli, o lepih angelčkih in šegavih opicah, o kraljeviču in povodnjem konju.

Prvič v svojem življenju ni našel Gedeon besed. Stal je nem med svojim ljudstvom in čutil, da ga je ta majhna punčka nadkrilila, ponižala. Prvič je njegovo ljudstvo z nekim omalovaževanjem zrlo nanj,

na njegove znanosti, na njegove umetnosti. Cele minute je stal tiho, samo glava se mu je rdeče pobarvala. In nenadoma je stopil proti deklici, jo stresel za rame in rekel: »Ti — ti si neumna gos!« In je odšel.

Za eno uro je zopet sklical ljudstvo in rekel: »Kdor bo še enkrat — še edino enkrat s to govoril, ga bom izključil in nikdar več ne bo smel biti z nami!«

* * *

Tako je tujko izobčil.

Deklica je samovala, toda tudi Gedeon je samoval. Z mračnim obrazom je jedel velikonočno pečenko, z mračnim obrazom je nosil svojo novo obleko, potem, ko je trikrat šel mimo tujke in ni ona nobene besede rekla o njegovem telesnem krasu. Nemirno je Gedeon taval sem in tja in vedno in vedno zopet zajadral v bližino deklice. Niti ponoči ni našel miru. Nekoč sem ga videl, ko je sedel pokoncu v svoji postelji in slišal sem ga, ko je govoril sam s sabo: »Resničnega ognježrca je videla? Slona, ki trobi na trobento? Ah, neumnost!« In vrgel se je na svojo posteljo; toda kmalu je zopet sedel in z odprtimi očmi sanjal. In je govoril tiho in bolešno sam s sabo: »Lepša je in pametnejša kot vse!« In za malo časa sem slišal nekaj, česar bi nikdar ne smatral za zmožno, — slišal sem, da je Gedeon divje stokal.

Drugo jutro je prišla mlinarjeva Rebeka in javila, da hoče tujka domov. Tu, da ji je tesno, da ji prav nič ne ugaja. Gedeon se je zelo razburil:

»Ne pojde proč — ne sme proč — to ji bom izbil!«

* * *

Zgodil se je čudež. Gedeon in tujka sta se spravila. Z žarečimi obrazi sta pohajala po vrtu in Gedeon je s sto umetnostmi zbudil v dekličinem srcu ljubezen in občudovanje. Popoldne je bila sprejeta v »narod«. Vsi smo bili napeti, kako se bo novinka imenovala, ker je bila zaloga dekliških imen vendar izčrpana. Globok vtis je naredilo na nas, ko je Gedeon položil svoj leseni meč lepemu otroku na ramena in s srečnim, da, zmagoslavnim glasom rekel:

»Sprejemem te v narod in te imenujem: Kraljica iz Sabe.«

Deklica je ljubeznivo smehlja se pogledala junaka in ves narod se ji je priklonil.

Malo pozneje me je Gedeon potegnil na stran in rekel:

»Kraljico iz Sabe bom poročil!«

»Saj imaš že Estero!«

»Ah, to — spodim. Kraljico iz Sabe moram imeti za ženo, moram! In kdor bo temu ugovarjal, ta —« Nagubančil je čelo. Meni pa se je zdelo nezaslišano, da najprvo požene Judito in odslovi nato še Estero.

»Kaj bodo pa drugi k temu rekli?«

Naredil je zaničljiv obraz.

»Habakuk, enkrat sem ti že rekel, da si tepec. Kaj porečejo drugi mi je vseeno. Estero boš vzel ti ali pa Zebulon.«

Priznati moram, da se je v meni nekaj uprlo. Prav nobenega veselja nisem čutil da bi prevzel to odloženo Estero. Seveda si nisem upal odločno ugovarjati, ampak sem samo rekel:

»Najljubše bi mi bilo, če bi začasno še lahko ostal samec.«

Pomislil je malo, nato pa je rekel: »Da, ti me boš poročil s Kraljico iz Sabe in Zebulon vzame Estero.«

Dolžnosti zakonskega moža so bile pri tem ljudstvu zelo lahke. Obstojale so v tem, da je kupil nevesti pri cunjarju prstan, da jo je branil proti sovražnikom, ji pomagal pri šolskem delu, kolikor je bil mož za to pač zmožen, in da je bil pri igri njen soigralec. Kljub temu se mi je Zebulon smilil, kajti Estera je bila tri leta starejša od njega in vrhutega še njegova sestra. To ni, da bi človek imenoval sijajno partijo. Zebulon se je v resnici upiral, toda Gedeon ga je nabil. Potem je bil pripravljen za zakon.

Meni je torej pripadla naloga poročiti Gedeona in Kraljico iz Sabe. To je bilo težko delo, kajti prvič so mi bila duhovniška oblačila, ki jih je sicer nosil Gedeon, mnogo prevelika, potem pa mi je poročni govor prizadejal veliko bolečin. Ni lahko za začetnika, da takoj govori pred mogočniki zemlje. Vendar sem zbral vse moči in dostojanstveno stal pred oltarjem, ki ga je Gedeon zgradil v veliki podstrešni čumnati. Poročni sprevid se je bližal. Nevesta je nosila čudapoln pajčolan, ki ga je teta pripravila, Gedeon je učinkovito držal v roki cilinder, ki ga je posodil stric. Ostala svatovska družba je bila manj primerno opremljena. Nabuhodonozor, ki je bil za poročno pričo, si je poveznil na glavo moder sladkorni škrcnicelj in Makabejska mati, ki je nastopala kot družica, si je prinesla s sabo svoj cucelj iz gumija. Nekateri gošpodje iz družbe so nosili s seboj sabljo, lok, boben ali lesenega kornjička. Ruben pa je s svojim bratom Levijem uganjal neumnosti z mojo tobačnico. Popolnoma nespodobno pa je bilo, da je Salmanasar med poroko streljal s svojim pihalnikom na poročni par kot v tarčo.

V takih okolnostih ni lahko govoriti ginljivo pridigo. Storil sem, kar sem mogel.

»Častiti poročni par! Zakon izhaja iz raja. Takrat je bil Adam ženin in Eva nevesta.« Tu se mi je zataknilo.» Nevesta — nevesta — « sem parkrat ponovil prisiljeno se smehljaje.

»Da, nevesta!« je zakričal v ozadju Salmanasar. Naredil sem obupen obraz in onemoglo kretnjo z roko. Gedeon, ženin, je urezal divjejezen obraz.

»Naprej — ali — !!«

Ta divjak bi bil napadel celo duhovščino. Strah mi je pomagal. Domislil sem se različnih stvari, ki sem jih slišal v poročnih govorih.

»Častiti poročni par, to je slovesna ura!«

»Salmanasar strelja s pihalnikom,« mi je zavriščala Sara vmes.

»Vrzite ga ven!« je zaklical ženin, ko se je ozrl. Salmanasar je zletel ven. Pihalnik je zletel za njim.

»To je slovesna ura!« sem ponovil. »Zakon je težak.«

»S Kraljico iz Sabe ni težak!« je godrnjal ženin.

»Ne, ne, s to ni težak!« sem takoj priznal in nadaljeval: »Vse morata združeno nositi, veselje in žalost. Svoje slabosti si morata odpuščati, kajti vsak človek ima slabosti. (Ženin je močno zmajal z glavo.) Kadar bosta bolna, si strezita in svoje otroke pobožno vzgajata. Amen.«

Ženin je skomizgnil z rameni. Videl sem, da ni bil zadovoljen. Nevesta pa je rekla glasno: »To je lepo naredil,« in tedaj se je tudi Gedeonu obraz razjasnil in jaz sem lahko z olajšanim srcem končal obred, kar se mi je proti pričakovanju dobro posrečilo. Ženitovanjska pojedina ni bila slaba. Teta je skuhala čokolado za vse in Gedeon nam

je postregel s štirimi cigarami, ki jih je kupil v mestu za deset vinarjev. Dve je pokadil sam, eno sem dobil jaz za štolnino in eno je dobil Zebulon, prisilni Esterin mož, kot nekako odškodnino. — — — — —

Bog ve, kaj je v njem tičalo, kaj velikega in nenavadnega bi bilo postalo iz njega, ali kaj velikega in nenavadnega, bi bilo pokvarjeno v tesnobi njegovih zunanjih razmer. Kaj je junak med kmeti, če mu je namenjeno, da postane tudi on reven kmet, če preži okrog in okrog plemenite duše hlapčevstvo?!

In glej, zgodilo se je drugače, kot so vsi mislili.

Gedeon je naredil najdrznejše, česar si ni upal še nihče iz naroda — poljubil je svojo ženo. Njegova otroška doba je bila končana. In vsi mladi moški in ženice so gledali in se niso niti smejali.

Na travniku, ki je ležal ob reki, se je praznovalo ženitovanjsko slavlje z igro in plesom. Gedeon je podaril svoji nevesti šopek zvončkov; nasila ga je na prsih. Velik, bel slamnik je ležal na njenih zlatih laseh in njegovi modri trakovi so plapolali v vetru.

Travnik je bil zelenorumen, prvi lističi so se pojavili na drevju in grmovju, deroča reka je pela svojo bobnečo pomladno pesem, visoko v modrini je bil škrjančkov spev.

Takrat je Gedeon iztegnil svoje močne roke proti nebu in začel glasno in močno kričati. To je bil divji, kraljevski krik, Gedeon je kričal od moči in sreče.

Nato so se njegove oči zaiskrile in rekel je svoji nevesti:

»Čuj, ko pojdem k vojakom, bom postal najvišji general. Ali pa pojdem na morje!«

Nenadoma jo je prijel in jo zavrtel v krogu in zopet zakričal od moči in veselja do življenja.

Takrat se je deklici odvezal klobuk — veter ga je prijel — odnesel ga je v reko.

»Moj klobuk! — Moj klobuk!«

»Njen klobuk, njen lepi klobuk!«

»Mirno, babje ljudstvo, jaz grem ponj!«

Trideset otrok je stalo na bregu, ko je Gedeon skočil v reko. Trideset otrok je veselo razburjeno gledalo, kako je plaval za klobukom. Nihče se ni bal za junaka, kateremu se je vse posrečilo. Vsem je bila le krasna igra.

Glejte, klobuk ima, zmagoslavno ga dvigne nad vodo. Plava k bregu, — o, težko vzdržuje — tok je močan — oblečen je — toda, saj je Gedeon!

Stoj, zdaj ima jelševo vejico! Glejte, klobuk je vrge! na breg. Tu leži na jelševem grmu. Zmagal je, dobil je, kot dobiva vedno. O, Kraljica iz Sabe, kaj so tvoji cirkuški umetniki proti temu! V smejočem se ponosu stoji vse ljudstvo na bregu.

Toda sedaj, sedaj se zlomi jelševa veja, na kateri se je hotel Gedeon potegniti kvišku in on gre nazaj proti sredi reke —

O, pustite ga, pustite ga, saj je Gedeon! Samo pazite, pazite, kaj se bo še velikega zgodilo! Kar začne neka deklica nenadoma jokati in reče:

»Jez! Mlinarjev jez je tako blizu!«

»Jez! Jez! Gedeon! Na breg!«

In nenadoma je trideset otrok kričalo in jokalo.

Dolgo nismo mogli razumeti, da je Gedeon mrtev. Eden izmed nas je rekel: »O, tega on ne bo dovolil!«

Toda vendar je dovolil; pustil je, da so ga nesli in položili v belo krsto. In bil je popolnoma tih.

Mnogo se je izgubilo v tej krsti. Izgubilo? O, sedaj se mi pač zdi, da se je v tej krsti mnogo velikega in kraljevskega rešilo. Začuden, plahi smo stali okoli mrtvega Gedeona. Njegov obraz je bil tak kot vedno, kadar je bil nezadovoljen. Bil je nezadovoljen sam s sabo, nezadovoljen, da se ni pred nami vsemi in pred svojo ljubljeno Kraljico iz Sabe pokazal kot boljši plavač. Tiste dni smo hodili oprezno, plaho, bojzljivo kot služabniki, kadar strogi gospod spi.

Šele ko so krsto zaprli in Gedeon proti temu ni divjal, se ni uprl proti pokrovu, temveč je mirno pustil, da so ga zabili, takrat smo začeli vsi bridko jokati.

Izguba nam je postala jasna, spoznali smo, da je naš kralj umrl, da smo osirotelo ljudstvo brez voditelja.

V Dornbergu.

DORNBERG dobro poznamo. Ima zgodovinsko ime, močno razvito združništvo, jako živahno prosvetno delo in globoko versko življenje. Že od nekdanj so se katoliški fantje radi zbirali v Dornbergu.

Letos je bila napovedana v tej vinorodni vipavski vasi javna telovadna prireditev. Brez hrupa in zunanjega pompa smo praznovali v nedeljo 22. avgusta v Dornbergu nadvse pričakovanje sijajni dan naše katoliške misli. Na vasi je stal slavolok in tam na polju med njimi je bilo mojstersko izbrano telovadišče.

V ranih urah je že zaživelo po vasi. Pripeljali so se tekmovalci iz Idrije, Slapa s Št. Vida, Vipave, Šturij, Batuj, Mirna, Podgore in Dornberga. Z avtomobili so prišli marljivi in požrtvovalni Idrijčani s svojo polnoštevilno godbo. Po sv. maši so se v jutranjem solncu zasvetile močne mišice telovadcev s tekmovalcev. Sestavljena je bila dvojna komisija sodnikov: ena za tehniške, druga za prosvetne tekme. V lepi disciplini in izredni izurjenosti je tekmoval odsek za odsekom v poveljevanju, prostih vajah in lahki atletiki. Sodniki so šteli, fantje nestrpno pričakovali izida, telovadci pa tekali in telovadili, da je bilo veselje. Po vsakem telovadnem nastopu je vrsta šla pred prosvetno komisijo. Tu je dobil vsak telovadec troje vprašanj, katera so mu sodniki ocenili. Pri onih odsekih, kjer imajo redne fantovske večere, je bil uspeh izvrsten; manj razveseljiv je bil pri onih vrstah, kjer nimajo še poglobljenega notranjega dela. Tekme so trajale od ranega jutra do 1. ure popoldne. Opoldne so začeli prihajati ostali telovadci, telovadkinje in naraščaj. Idrijska godba je koncertirala, po cestah pa so v lepem redu valovile pestre obleke deklet, malčkov in fantov. Zazvonilo je k večernicam. Prostorna župna cerkev je bila polna mladine. Zdela se je podobna svežem raznoboinem vrtu, polnem življenja in orošenem po milosti božji. Po litanijah je izpregovoril v klenih, pri-

srčnih in prepričevalnih besedah č. g. prof. Terčelj besedo mladini, ki je pozorno v svetem miru poslušala. Zadonela je posvetilna pesem in nato se je množica vsula po poti, ki vodi na telovadišče.

Po končanih telovadnih vajah so se začeli zbirati ljudje. Veselje je žarelo na obrazih telovadcev, ko so videli tako sijajno, nepričakovano udeležbo. Ves travnik med visoko turščico, ki si je nadela zastavice, je bil podoben mravljišču. Takega prizora še zlepa ne pomnimo.

Godba je udarila, povelje zadonelo in na telovadišče je prikorakalo 60 deklic, belooblečenih, kot rosnih lilij sredi zelene pomladi. Zdelo se nam je, da se naš Slomšek raduje, ko gleda z nebes te ljubke otročiče, ki telovadijo po pesmi, ki jo je ta mladinoljub sam zložil: »Preljubo veselje« je plulo med dekletci in mi sami smo občutili, da je to ljubo veselje res doma med nedolžno mladino. Udeleženci so dekliški naraščaj gromko pozdravljali.

Godba zadoni v močnih akordih himne v drugič. Na telovadišče prikoraka z junaškim ponosnim korakom 88 članov. Pohod je bil nekoliko nereden, a zelo učinkovit. Pri vajah se je zdelo, da se dviga v nebo stotine krepkih rok, proseč blagoslova. Kot močni hrasti so stali čvrsti mladci in izvajali vaje rezko, energično in s primerno eleganco. Odobravanja so dobili dovolj.

Temu številno močnemu nastopu so sledili drugi številno manjši, a pristrčni in zanimivi.

Nastopil je naraščaj iz Bilj in sicer deški s palicami in dekliški s šerpami. Vsled malega števila nastopajočih je bil tudi učinek manjši. Sploh smo mnenja, naj bi pri večjih javnih nastopih odpadle manjše skupine, ako niso res kaj posebno lepega in pestrega. K takim nastopom prištevam simbolične vaje idrijskih članic, ki so sicer v prehitrem tempu, vendar zelo elegantno izvajale vaje po pesmih »Sem slovenska deklica. Vsi so prihajali, Kadar boš ti vandrat šel in Slišala sem ptičko pet.« — Članicam se je poznala dolga vaja in precejšna izurjenost.

Najbolj pa je občinstvo pozdravilo simbolične vaje goriških članic. Osem črnooblečenih deklet je po napevu »Za mamico« občuteno in zelo izrazito v gibih naznanilo notranjo boleost sina, ki pokopuje mater. Ta točka je bila ena najlepših v programu.

Druga najbolj prikupljiva točka je bil pa nastop deškega naraščaja. Petdeset fantičev je možato prikorakalo na telovadišče in telovadilo tako, da se je občinstvo čudilo. Ti mali telovadci so najbolj pazili na kritje. Pohvalo so zaslužili.

Lep prizor se je razgrnil pred udeleženci. Kot leha belih, svežih cvetk so stale pred nami članice v zelo prikupljivih krojih. Bilo jih je 114. Enakomerno kot v lahnem vetru so se zazibale in klonile z glavami, pa zopet dvigale obraz k večernemu solncu, ki je tonilo v morje. Želeli bi le boljšega kritja, ki je pa na travnatem telovadišču precej težko izvedljivo.

Izmed naslednjih manjših nastopov so zelo ugajale lahko = atletske vaje članov iz Idrije. Precizni gibi z drznimi naskoki, odboji in umiki so lepo pojasnevali spretnost rokoborcev. Ugajal je tudi nastop članic iz Bilj, ki so telovadile — po znani pesmi »Gor čez izaro«. Simbolične vaje »Vera, up in ljubezen« pa niso prišle do veljave, ker je

manjkalo lepega Vodopivčevega spremljevanja in ker jih občinstvo sploh ni pričakovalo, zato tudi ne umelo. Zadnja vaja »ljubezen« je bila še najbolj efektna.

Orodno telovadbo na drogu, krogih in bradlji smo opazovali z zanimanjem. Zlasti na krogih in bradlji je bilo par vzorno in zelo komplicirano izvedenih točk. Pohvaliti moramo lepo skupino dornberških telovadcev na bradlji.

Nastop je zaključil rajalni odhod vseh telovadcev. V mogočni vrsti je stopala mimo nas mladina v polni mladostni moči, vzorni zunanji in notranji disciplini. Občinstvo je ploskalo, odobravalo hvalilo in z veseljem gledalo naš up in zaklad. Čuvaj ga dobri Bog!

Mirno brez krika in nereda se je razšla množica. V prostorni telovadnici so se poslovili. Gorke besede so našle gorak odmev. Med stotinami je plula le ena sama misel: božji smo in materini in ena sama vez je oklepala srca vseh: člani smo iste katoliške družine, ki ji ostanemo zvesti tudi, če jo razkrope in raztrgajo.

Mogočen pozdrav je izzvenel v čast idrijskemu odseku, ki je odnesel zmago vrst in bratu Trohi, članu idrijskega odseka, ki je dosegel prvenstvo.

V Dornbergu je zavladal mir. Brez šuma v vzorni disciplini so oddrdale korijere, odrseli avti, odpihal vlak, odhiteli vozovi in odšli telovadci. Z vsemi pa je šla v lepo poletno noč naša pesem in globoka zavest: V Dornbergu smo preživeli najlepši dan in najvzornejši nastop, ki nam ostane v trajnem spominu.

M. K.

Na gospodinjskem tečaju.

Vsako leto na poletje izprašujejo dekleta, kdaj bo priredila Prosvetna zveza gospodinjski tečaj. Ta ustanova se je dekletom tako priljubila, da težko čakajo dni, ko se popeljejo v Gorico. Letos nas je prišlo na tečaj 26 iz najrazličnejših krajev naše dežele. Takoj prvi večer smo čutile, da smo prišle med domače ljudi, ki se za izobrazbo žrtvujejo in nas z ljubeznijo oklepajo. Pri ljubkem pozdravnem večeru smo med petjem in godbo takoj postale dobre volje in drugi dan z veseljem prijele za odkazano delo.

Delo je naporno, a zelo zanimivo. Čč. sestre učiteljice so nas razdelile v štiri oddelke, vsak oddelek je imel svojo številko in vsak dan drugo delo. Dan smo začele s sv. mašo in učenjem. Takoj nato je oživelo okrog velikega štedilnika v kuhinji. Po oddelkih in receptih smo pripravljale in kuhale jed, druge so snažile prostore, obleko, tretje servirale itd. Kar in kakor smo skuhale dopoldne, to smo jedle pri kosilu. Uboga sestra, ki nas je učila kuhati! Tu šele smo izprevidile, kako zelo zelo bi bilo potrebno vsakemu našemu dekletu, da bi obiskovala ta pouk. Neizrečeno smo hvaležne dobrim, potrpežljivim učiteljicam.

Popoldne so pa zaropotali šivalni stroji. Učile smo se krojenja, šivanja, vezenja itd. Marsikatera si je v teh urah napravila dela, ki jih

bo imela vse življenje za lep spomin. Učile smo se pravilno postopati s perilom: prale in likale smo, vmes pa prepevale, kot dekleta ob studencih.

Najtežje delo nas je čakalo pa zvečer. Poslušale smo namreč vsak večer dvoje strokovnih predavanj, ki so bila silno poučna, a ob enem precej težka. Kako srečne bi bile dekleta, ko bi jim bila dana prilika, slišati toliko lepega in potrebnega, kot smo slišale in si zapisale me tečajnice! Naj vam vsaj nekaj naštejemo! Trikrat na teden smo imele pouk iz vzgojeslovja. Učile smo se, kako naj vzgajamo sebe in otroke. Dvakrat na teden smo poslušale nadvse potreben pouk iz verstva. Toliko praktičnih nasvetov glede krsta, sv. poslednjega olja,

Gojenke letošnjega gospodinjkega tečaja.

zakona itd., da smo se čudile svoji dosedanji nevednosti in pomanjkanju verske izobrazbe. Gosp. inženir nam je tedensko trikrat predaval o gospodarstvu, živilih, rastlinah itd. Vsak teden smo poslušale predavanja g. odvetnika, ki nam je razložil postave, ki jih mora znati dekle in mati. Kako potrebno je tako znanje! Dva gg. zdravnik sta nam tedensko po tri ure praktično pojasnjevale bolezni, zdravljenje, strežbo bolnikom, ravnanje z otroci itd. Tudi g. živinozdravnik nam je vsak teden po dve uri razlagal, kako naj postopamo z živino, da bo zdrava in dobičkonosna. Iz sadjereje smo z zanimanjem sledile predavanjem o sušenju in konserviranju sadja. Gospod iz Biljane nam je prinesel celo butaro cvetic in nam v šaljivem, pa zelo poučnem predavanju kazal, kako naj ravnamo s cvetlicami. Pa še nisem vsega naštel! Tudi petja smo se učile, lepih narodnih in cerkvenih pesmi.

Tako vzorno in lepo je bilo naše življenje v zavodu! Takoj smo se spoznale in sprizjznile in težko nam je bilo slovo.

Poslovali smo se v soboto 21. avgusta. Zvečer nam je Zveza pripravila lep, prisrčen poslovenilni večer. Pred večerom smo razstavile najlepše vezenine in pecivo. Vsi obiskovalci so bili z razstavo zelo zadovoljni. Pri čajanki so govorili razni gospodje in nas vzpodbujali k delu in poštenju. Nikdar ne pozabimo teh lepih, v srce segajočih besed. Tudi ena izmed nas se je zahvalila Prosvetni zvezi, vodstvu tečaja in sestram učiteljicam. Ob godbi in petju je minil ta lepi zaključni večer.

Sedaj smo doma. Misli nam pa še vedno uhajajo tja dol v mirni zavod, kjer smo prebile najlepše dneve življenja. Z doma kličemo vsem gg. predavateljem, čč. sestram in skrbnemu vodstvu: Tisočkrat naj Vam plača Bog, kar v ljubezni storite za izobrazbo naših deklet!

Med dijaki.

VAJENI smo bili pompa in številka. Letos pa smo imeli prav lep tečaj katoliškega dijaštva brez krika in brez ozira na število. Izkušnja uči, da zlato solnce ne prodre v goščavo, zato smo pustili Solncu božjemu ta dan sijati v duše naših mladih dijakov. Tečaj se je začel s sv. daritvijo in trajal celi dan z opoldanskim odmorom. Pri krasnih predavanjih starejšin dr. Bitežnika, dr. Kralja in prof. Bednarika so bili navzoči dijaki iz Vipavske in Tolminske, ni bilo Tržačanov in Idrijcev. V teh predavanjih smo si znova zravnali pot, začrtali smernice in postavili varnostna svarila pred ovinki in prepadmi.

Popoldne smo imeli občni zbor, ki si je v lepem soglasju izvolil novi odbor, ki bo kos novi situaciji v življenju dijaka.

Zvečer smo bili pri krasnem komerzu. Pri pogrnenih mizah so se zbrali naši prijatelji in voditelji, ter se v prisrčni ljubezni združili z nami v isti radosti. Program komerza je bil zelo lep, enotno in zanimivo sestavljen. Sviral je salonski orkester, prepeval moški kvartet in nastopal ansambl dijakov in društva »Mladike«. Tovariš Franko je odpel par lepih solospjevov. Komerzu je predsedoval g. starejšina dr. Bitežnik, kot prisledniki pa so bili izvoljeni gg. Doktorič, g.a dr. Glaserjeva, dr. Kacin in cand. med. Simoniti. Dijaštvu je spregovoril toplo besedo g. prof. Terčelj, ki je v značilnih potezah narisal tip kat. dijaka v prejšnjem desetletju in v sedanjem času ter pozival na kat. aktivizem dijaštvo in starešinstvo. Nekaj novega so bili razni dramatski prizori, ki so jih uprizorili akademiki s pomočjo zbora »Mladike«. Tovariš T. Simčič je hvalevredno nastopil s Trentarskim mojstersko je recitiral tovariš Nanut pogovor sivega Krna s sholarjem. Gč. Gregoričeva je v razvedrilo podala »Emancipirano študentko«. študentom in nam podal tip sholarja v Madovji. Zelo občutno in Najlepši del tega večera je bila pa uprizoritev »Rožmarina« t. j. drammatiziranih narodnih pesmi o rožmarinu. Prizori so bili izredno mični in ljubki, solistka gč. Anica Simčičeva izborna, solist g. Franko prav dober in gč. Danči Primožičeva hvalevredna. Zbor je pel dobro. Gosp. L. Bratuž je spremljal na klavirju. Zlasti prikupljiva je bila slika deklet v narodnih nošah, ko so pevale pesem o uvelem rožmarinu, umrli Tinci. Taki prizori s petjem so vredni več kot igre in koncerti ker

navdušijo občinstvo in zadovolje igravce. V imenu duhovščine je pozdravil dijaštvo g. kurat Stanič. Po oficialnem delu je rector magnificus začel s »križevačkimi štatuti« in careval do polnoči. Točno so se udeleženci razšli z najlepšimi vtisi: Naj bi ta prireditev bila našim dijakom v pogum!

Zala Kavčič.

Naša obleka.

VEM, da je to vprašanje silno pereče, vendar bom prav po domače povedala, kaj mislim o naši dekliški obleki. Prišla sem do spoznanja, da nismo take, kot se kažemo v obleki.

Večkrat, ko sem sama razmišljala o tej modi ki se je vse dekleta brez izjeme poslužujemo, se mi je nehote vrinila misel, da smo kot sraka, ki se je našemila s perjem, ki ni bilo njeno.

Kmetska dekleta brez zamere! Ali ni tako? Vso svilo in žamet obesimo nase, ostanemo vseeno to, kar smo in nič drugega ne dosežemo kot da se smešimo. In ta vedno se menjajoča moda — ali ni to sama nečimernost?! Saj za modo moramo iti, že svet zahteva tako, ali da si prav vse obesimo nase, kar vidimo od mestnih »frajlk«, to nam pa prav zares ne pristojta!

Dekleta na noge torej, v boj proti nedostojni noši! Pokažimo svetu, da se ne sramujemo kmetskih hiš, iz katerih smo izšle, da se ne sramujemo kmetskih starišev, ki so nas rodili in izredili in poprimimo se lepih kmetskih narodnih noš, ki so samo za nas ustvarjene!!

Pravil mi je neki fant: Bil sem na plesu in plesal z »gospodično« ki je bila vsa v svili, z ostrizeno glavo, vsa napudrana in šminkana. Podržal sem se žnjo! Prosil sem jo, če jo smem spremiti domov, kar mi je dovolila. Predstavljal sem si, da jo peljem najmanj v kak gradič ali kaj podobnega. Nemalo sem se pa začudil, ko me je ustavila pred začrnelo kmetsko bajto. In pomisli, pravi, skozi »kamin« sva zlezla notri. Menda ne skozi dimnik sem rekla? Kaj je bilo drugega kot dimnik, pravi fant, ko se je tako kadilo kadar sva šla notri, da me je skoraj zadušilo. Po njeni obleki bi bil sodil, da jo čaka doma imenitna večerja, a zagledal sem na mizi skledo mleka in pri ognju kotel poletne, ki jo je mešal njen oče.

Da je mleko in polenta velik dar božji, vemo vsi, je rekel fant, a sem mislil, da samo za kmete, a da je za take »gospodične« res nisem vedel! Dekleta moja kako sodite ve to? Kaj nam dela čast ali sramoto? Kaj ne bi deklet napravilo lepši vtis, če bi hodilo dostojno oblečeno v lepi narodni noši ali pa bolj po domače? Ali ni lepše za kmetsko dekle lepa kita kot pa oskubena glava, ki spada samo v mesto? Fantje grejo radi z našemljeno gosko potem pa uganjajo šale in burke na njen račun.

Naše predobre mamice oziroma še babice koliko nevede zagrešajo in so zagrešile v tem! Ko je dekletce še tako majčkeno, da ne zna še dobro kobacati, je že mamica obleče v svileno mrežo in tako se revče naleze že v rani mladosti nečimernosti in ono ne ve tega, da mu ne pristojta k njegovemu stanu taka oblekca.

In tako je zagrešeno pri nas, ker nas ni ničhe navajal k temu in lepa narodna noša je izginila. Spodrinila jo je tuja privandrana in spakedrana navlaka.

Ko vidimo škodljivost teh novotarij, nam vest narekuje, da pričemo v društvu in posebno pri gojenkah z narodno nošo in si razložimo in povemo, da je to naša noša, ki nam pripada, katere ne smemo prezirati še manj pa zavreči. Potem bomo dekleta še le vzljubila

Dekliški krožek v Idriji ob Bači.

svoj preprosti stan, svojo rodno hišico in ne bi nikdar stegale roke po tem, kar ni našega in tudi ne bi zahrepenele tja po šumnih nepoznatih mestih, ki so že tolikim našim dekletom prinesla dušno pa tudi telesno pogubo.

Vsa dekleta v krožkih nazaj k narodnim kmetskim nošam in tako k večji medsebojni domačnosti in k narodu! Značaj naš zahteva, da ohranimo lepe stare šege, ki nam bodo le v čast in ponos! Bog živi!

Letošnje prireditve.

LETOŠNJA poletna sezona je bila zelo bogata na dramatskih predstavah. Skoro vsako društvo je priredilo igro, nekatera celo po več. Ni moj namen, da bi ocenjeval igre in hvalil prepogosto uprizorjanje. Preveč je še dobrega odveč.

Nekaj sem pa vseeno opazil, kar bi nerad zamclčal. Ponekod so društva napravila program z nevem koliko pevskimi točkami, desklamacijami in najmanj z dvema igrama. Recimo, da so ljudje še tako

potrpežljivi, taka darežljivost in obilica jih pa le prenasiti. Mislimo si predstavo na prostem. V solncu in prerivanju se gnete in poti množica cele tri do štiri ure. Vzemimo, da je igra še tako zabavna in vzorno podana, vendar postane preobširen program neznosen in vznevolji tudi potrpežljivo občinstvo. Sem mnenja, da bi moralo vsako društvo, predno se končno javno odloči za program, predložiti točke v odbritev Prosvetni zvezi. S tem bi odpadlo toliko pritožb nad predolgo in neslano predstavo.

Pa še nekaj povem! Imamo društva, ki se v najhujšem poletnem delu ukvarjajo z igrami, potem pa utihnejo celo leto. Poudarjamo, da ni in ne more biti namen naših društev par javnih prireditvev, temveč notranje društveno delo po društvenih fantovskih in deklških večerih. Ljubša in vrednejša so društva, kjer člani sicer ne nastopajo v javnosti, pač pa teden za tednom obiskujejo redne društvene večere. Taka društva bodo vztrajala, tudi če nam prireditve prepovejo.

Do teh javnih, šumnih predstavah veljaj za vse močan klic: Vrnite se z jesenjo v društvene sobe in tiho in brez pompa vršite važno prosvetno poslanstvo!

Telovadne tekme.

22. avgusta so se vršile v Dornbergu prosvetne in telovadne tekme. Telovadni del je obstojal iz dveh oddelkov: iz tekme vrst in tekme posameznikov. Za tekmo vrst je prijavilo tekmovalno vrsto 10 odsekov, eden dve, tako, da je bilo javljenih 11 vrst. Ena vrsta je odstopila pred tekmo, ena med tekmo, ena pa je odstopila samo od telovadnega dela tekme.

Vrste so tekmoval v redovnih in prostih vajah, v skoku z zaletom v višino (1.20 m brez deske) in daljavo (3.50 m), v suvanju krogle (12 m z obema rokama) in v teku na 100 m (14 sekund). Vseh dosegljivih točk je bilo 77. Od teh so dosegle vrste, kakor je razvidno iz sledeče razpredelnice:

1. Idrija	66.64 točk
2. Dornberg	56.93 točk
3. Batuje	52.88 točk
4. Podgora	50.58 točk
5. Miren	39.42 točk
6. Št. Vid = Podraga	38.75 točk
7. Vipava	25.70 točk
8. Goče	24.10 točk
9. Šturje (samo prosvetna skupina)	7.67 točk

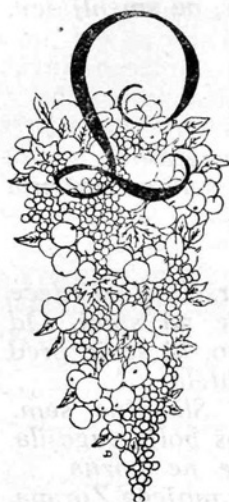
K tekmi posameznikov sta poslala svoje zastopnike dva odseka. Vseh tekmovalcev je bilo 5, eden je pred začetkom odstopil; ostali so 4. — Tekmovali so v prostih vajah, na orodju (drag, bradlja, krogi), v skoku v zaletom v višino (1.30 m brez deske) in v daljavo (4 m), v suvanju krogle (13 m z obema rokama) in v teku na 100 m (13 sekund). Dosegljivih točk je bilo 99. Največ jih je dosegel tehnik Troha Mirko, član idrijskega odseka, namreč 92.75. S tem si je priboril prvenstvo v Prosvetni zvezi včlanjenih telovadcev.

Lojze Županov:

Zoran.

II.

epaki so naznanjali ples nogometnega društva »Trubar«.

V to društvo je bil včlanjen Zoran. Pa sam ni vedel, čemu. Prišla sta fant in dekleta z belo polo: »Zoran, vpiši se; žogo bomo bili ob nedeljah, plesali na večer in narodno pesem gojili, vse za narod...«

»Pravzaprav nimam dosti časa. V polju sem; pri plugu, pri brani, pri kosi. Vsak večer pojemo na vasi. Kadar je ples, se zasukam, pa nisem v nobenem društvu. Kaj bi me torej devali na papir!«

»Ampak, Zoran, kdo bo vzel tvoj glas? Ni ga v fari. Ti moraš med nas!« In sklonila se mu je v lice in vroče povedala: »Res, Zoran, ni ga; ti edini...«

»E, Mimi, dobro, pa me zapiši; pel in plesal bom, žoge pa ne bom bil.« To je bilo pred dobrim letom.

*

Dvorana je sijala v lučih. Od odra je vonjalo po cvetju kakor na vrtu. V južnem zelenju je tonil klavir in zazibaval mlade pare v sanje, v ljubezen. Včasih so umetnikovi prsti komaj dahnil v tipke, da je bilo, kot bi iz neznane dalje nekdo čudovito uspavanko pel. Vonj cvetja in mehko velovanje valčka je opojno zajelo mladce in devojke...

Zoran ni čutil opoja rož na klavirja. Tegobne misli so se predle v njem. Kot mrzel kamen je nekaj ležalo na njem. S črnooko Fani se je vrtel; brez mladostne kretnje, oči so mu begale skozi okno, ven, v hladen večer...

Fani mu je gostolela tiho in sladko: »Na ta večer sem čakala kot na večnost... da ti povem, Zoran... edino tebe imam rada. Če me zavržeš, umrjem... Ne jemlji rožmarina od Mimi. Ona hodi za Matkovim Franom... jaz vem...«

»Lažeš!« je vrelo v Zoranu. »Samo telo imaš, duše ne vidim v tebi, prazna si kot bolan klas...«

Naslednji valček: Mimi, žareča od mladosti: »Tvoja sem, Zoran, odkar si vzel moj rožmarin. Odtlej čakam na te in na drugega ne mislim. Zvesta žena ti bom, druga bi ne bila. Mater bom imela kot

svojo rodno in Tinka bo mi sestra... Fani pa hoče vse fante imeti, ne poglej je!»

»Tudi ti,« mu je vstajalo. »Vse lažete... le za moža se bijete.« Zeblo ga je v srcu. Spomnil se je matere: »Ne hodi sin, samo danes me še poslušaj, ne hodi tja.«

»Ne bom šel,« je sklepal, »nocoj ne.«

Zazvonil je večer in od dvorane je tako zvalo, črne oči, ustne kot rdeč cvet. »Ne, nocoj ne,« je rahleje odbijal klic. »Pravzaprav pa, hm — — — ali je to kaj hudega, če se gremo malo zasukat. Vrnil bi se takoj. Mati niti vedela ne bo. Tako za dva valčka...«

Zalila ga je bridkost: Mater varam, ubijam jo... Tu pa so same brezčutne duše, neodkrite. Le mož naj bi vam bil, brezskrbno življenje naj bi vam dal. Ve pa mi ne bi bile žene, tuje bi bile mojemu srcu: lažete, ne ljubite...

»Kaj molčiš, Zoran? Ne čuješ, moj si.« In ponudila mu je rdeč cvet v poljub. Zoran je ostal hladen, ni ji poljubil usten.

»Fej,« ga je grabilo v srcu, »nočem več rož od vas, ne smehljajev, ne objemov. Mrzlo mi je pri vas, tuje.«

*

Fani: »Kje je Zoran?«

Mimi: »Šel je, mračnež. Ni mi zanj, grem po Franeta.«

Fani: »Ne pogledam ga več. Ej, moj Stane, zdaj šele se začenja večer...«

*

Mračno je bilo v sobi. Le od nebesnih bakelj so pršeli skozi rdeče zastore medli trakovi in boječe rasli do Marijine slike na steni. Od Marije na steklu je padal rožnat curek na bolno ženo, ki se je pred Marijo sklanjala na nizek stolec. Zoranova mati je ihtela:

»Marija, ali ga ne ljubim kot Tebe, pa je tak? Slabotna sem. Kmalu bom odšla. Tebi ga dajem, Marija, Ti ga boš bolje vzgojila. Preveč imam ljubezni, sin je ne more odtehtati in je ne pozna... Marija, odtrgaj ga od tam! V oni hiši so mi ga ukradli, mojega Zorana, vzeli so ga mojemu srcu. Vrni mi ga, Marija...«

Hlad noči je Zoranu odgnal črne misli.

»Mati sladko spi in bo zopet zdrava. Pa tako razburjenje prej! Le kaj si bosta mislili o meni Mimi in Fani! Da sem pustež, seveda. Naj! Ne menim se. Zdaj se ponujata za ženo drugemu, potem tretjemu... Bal! To so ženske...« In zopet so ga pogledale lepe oči, sinje kot nebo... »Zinka, ne, ti nisi ženska...«

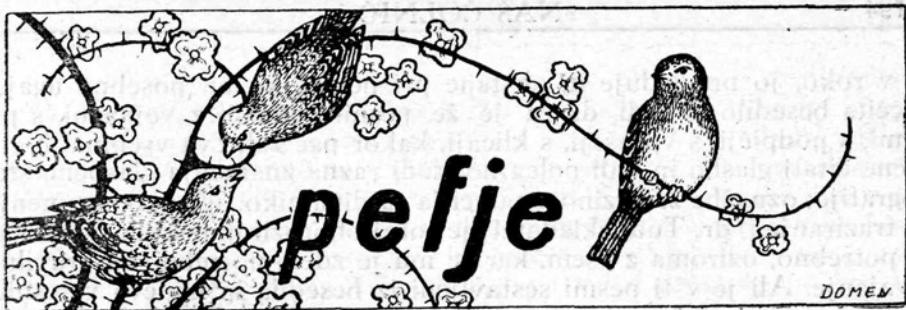
Pred domačijo obstane. Rahlo odgrne zastor pri polodprtem oknu: V neizmerni bolesti krikne: »Mati!« In plane skozi vrata. Kakor svetnica ožarjena, je medlela pred Marijo njegova mati. Dvigne jo in nese kakor dete na postelj. Brez moči je omahnila.

»Mati, odpustite, nikdar več ne grem tja. Dosti sem gledal to lažljivo življenje dosti vriskal opojen od vina in mladosti. Stran grem od tam, tam lažejo, lizunijo. Odpočil bi se rad pri vas, mati, ki ste edina resnična, in ljubite iz čistosti...«

»O sinko,« je slabotno klicala, »ostani pri meni, ti moje zvesto dete...« V polnočni uri je odšla mati. Ni je prizval več Zoranov jok...

(Dalje.)

A. Sever:

Uglasbena pesem.

Pesem, njen nastanek, pesem na papirju, pesem na odru.

Pod pesmijo razumemo prvotno krajšo pesnitev čustvenega značaja, ki je namenjena za petje; značilni znaki pesmi: skromnost v vsebini, lep in lahek napev, zaokroženost v obliki in jasen značaj. Današnja pesem je navadno plod dveh umetnikov: pesnika in skladatelja. V zgodovini imamo pa mnogo slučajev, kjer imata besedilo in napev svoj izvor v enem in istem umetniku, v pesniku-skladatelju; tako poznamo odlične operne skladatelje, ki so sami spesnili besedilo svojim delom, še več pa imamo narodnih pesmi, ki so z napevom vred hčerke istega očeta. Tudi danes naletimo na take slučaje, pa redko, kajti z ene strani dobivajo skladatelji dovolj snovi od pesnikov, ki pa spet nimajo s svoje strani niti povoda niti zmožnosti za skladateljevanje. Poglejmo nekoliko skladatelja pri delu! Kakor je pesnik navezan pri svojem delu na pravila metrike (metrika je nauk o sestavljanju vrstic v kiticah, posebno pa nauk o ritmičnih oblikah v pesniški umetnosti) in na razne smernice, ki se tičejo lepote in dostojnosti v izražanju, tako je tudi skladatelj navezan na razna glasbena pravila in na druge ovirajoče okolščine, ki se mu pojavljajo mnogokrat pri skladanju. Skladateljevo delo obstoja v glavnem iz dveh važnih nalog: prvič mora dati besedilu primeren izraz, drugič pa mora ustvariti istočasno glasbeno obliko, ki odgovarja v večji ali manjši meri tozadevnim predpisom. Besedilo samo zamore biti skladatelju v veliko pomoč, pa tudi v oviro. V pomoč in oporo mu je v toliko, v kolikor mu nudi določeno smernico za značaj glasbe, deloma tudi za razvoj melodije itd., v oviro mu pa zamore biti pri spolnjevanju pravil glasbenega ustvarjanja in pri pravilnem razvijanju glasbenih misli. Velika ovira za skladateljevo fantazijo je besedilo že raditega, ker mora uporabljati samo tak obseg tonov, ki ga zmore človeški glas. Prva dolžnost skladatelja kot takega obstoji v tem, da zadosti najprej vsem glasbenim predpisom, šele druga pa v tem, da izčrpa besedilo na kolikor mogoče popoln način. To si je treba zapomniti tudi za izvajanje pesmi. Kadar in čimbolj se krije vsebina glasbe s vsebino besedila, tem boljša je skladba. V koliko se sme oddaljiti skladatelj od besedila na korist glasbe in v koliko se sme oddaljiti od glasbe na korist besedila, to določata njegov razum in umetniški čut. — Za nadaljnje o tem nimamo niti namena, niti povoda, zato preidimo k nadaljni točki in oglejmo si uglasbena pesem na papirju! Naš pevovodja dobi novo zbirko slov. pesmi, vzame

jo v roko, jo pregleduje in obstane pri pesmi, ki mu posebno ugaja. Prečita besedilo in vidi, da ga je že pesnik omislil z vejicami, s pikami, s podpičji, s vprašaji, s klicaji, kakor pač zahteva vsebina. Nato začne čitati glasbo in vidi poleg not tudi razna znamenja glasbene snografije: označbe za brzino, znamenja za dinamiko, agogiko, znamenja za fraziranje i. dr. Tudi skladatelj je torej oborožil muziko z vsem, kar je potrebno, oziroma z vsem, kar se mu je zdelo potrebno za pravilno izvajanje. Ali je v ti pesmi sestavljeni iz besedila in napeva v resnici zaznamovano vse, kar je potrebno za dobro izvajanje? Da in ne! Brezdvomno je zaznamovano vse, kar mora zadostovati dobremu pevovodji! To pa je šele pesem na papirju.

Kakšna pa mora biti pesem na odru? Predno odgovorimo na to vprašanje, vstavimo se nekoliko pri dolžnostih pevovodje napram pesmi: Pevovodja mora izvajati pesem tako kot je pisana, to se pravi: držati se mora v splošnem predpisane brzine, upoštevati mora natančno dinamična in agogična znamenja, sveto dolžnost ima seveda tudi, da izvede vse razlike (intervale) tako, kot jih je napisal skladatelj, da obdrži povsod trajnost not, ki je zapisana in zato tudi predpisana. *Kaj pa pevovodja ne sme?* Spreminjati ne sme niti besedila niti not, razen v slučaju, kjer je vrinjena očitna tiskovna pomota. Zoper spreminjanje greše nekateri na ta način, da omilijo težje kromatične razlike (intervale) v lažje, da razbremenijo s tem zbor; drugi uče zbor sicer kot je pisano, trpe pa od njega, da si sam tekom časa uglaja in ugladi pot... (Če je pesem pretežka, naj se ne poje!) Poleg takih in enakih manir se uganjajo še razne druge, ki jih je treba izkoreniniti takoj pri rojstvu.

Ostane li pevovodju pri vsem tem še kaj prostosti in možnosti do udejevanja lastne voje in zmožnosti? Pa še koliko, le pogledjmo! Vprašajmo se najprej, je li dobro pogodil svojo nalogo kot deklamator mali Janezek, ki je zdrdral na pamet pesmico in se pri tem ustavljal samo tedaj, ko mu je zmanjkalo sape ter je v tem svojem ognju celo spustil dve kritici? Ne! Pojdimo dalje in poslušajmo Blaža iz nedeljske šole! Ta zna že več, ker zna že upoštevati vejico, piko itd. Dober deklamator pa še ni niti Blaž. Od dobrega deklamatorja pričakujemo več: da nam poda pesem v primernem tonu in zanosu, da nam jo poda na razumljiv način, da nam pravilno poudari vsebinsko važna mesta itd. Kako mora vse to storiti, to ni napisano v nobenih poezijah. Pravtako kot z deklamacijo, je tudi s petjem; razlika obstoja le v tem, da je pevovodjeva naloga primernejše težja, a zato nudi partitura tudi več pripomočkov in podatkov za izvajanje. *Nastane vprašanje, kaj je v partituri očitno označeno in kaj je treba poleg tega še razbrati.* Očitno je napisano besedilo in napev s splošnimi znaki za prednašanje. Razbrati je pa treba:

1. Mnoge in podrobne označbe, ki se tičejo značaja pesmi. Skladatelji jih opuščajo mnogokrat zlasti tam, kjer vsebuje glavna misel tudi mnogo stranskih, ki se dajo izražati na več pravilnih načinov in prepuste taka mesta okusu posameznih pevovodij; s tem pa še ni rečeno, da mora pevovodja taka mesta kar preleteti.

2. *Dinamična znamenja* pišejo nekateri skladatelji bolj splošno, drugi pa označujejo dinamiko tudi v podrobnem, vendar pa ne morejo storiti nikoli toliko, kolikor si žele, ker jim navadno zmanjka prostor;

to velja posebno za skladbe, ki so pisane več, ali manj v polifoničnem slogu, kjer mora torej pevovodja sam določiti posameznim glasom različno dinamiko po potrebi in okusu. Pa tudi v popolnoma homofonih skladbah naletimo na slučaje, kjer je skladatelj označil dinamiko recimo z mf, a je treba vendar linijo kakega glasa še posebe dinamično podčrtati. To je potrebno zlasti pri nekaterih modulacijskih prehodih in pri figurirano peljanih mestih posameznega glasu. Tudi takih mest ne more skladatelj vedno označiti, to pa vsled prostora in, ker ima upanje, da bo pevovodja storil potrebno.

3. Često pogrešamo tudi označbe za agogko, kar je pa razumljivo že iz besede agogika, ki znači male in podrobne spremembe v brzini, to je take jih zahteva prostost agogičnega izražanja. (Posebno teor. razpravo o agogiki je spisal dr. Riemann 1884.)

4. Razbrati in zaznamovati moramo mnogokrat tudi dihe (kaj je dih, poglej v »Pevca«). Dihe vidimo v skladbah le tam, kjer so neobhodno potrebni. Ni jih pa vedno tam, kjer bi morali služiti istočasno kot kratki premori, oziroma nehaji za boljše razumevanje besedila. Skladatelj jih često opusti iz strahu, da bi ne povzročil z njimi predolgih nehajev, ki bi škodili glasbeni črti. Tudi to prepušča pevovodjem, od katerih sme pričakovati, da bodo taka mesta izvedli sami na način, ki bo z ene strani pospešil razumevanje smisla besedila in ki ne bo z druge strani škodil niti glasbeni črti. Če se končno ponovno vprašamo, ali nudi partitura vse potrebno za idealno prednašanje, bo odgovor ta: dobremu pevovodji nudi vse, manj dobremu (slov. slabšemu) nudi manj itd. *Nastop pevskih zborov v Rihemberku* 4. VII. t. l., ki je dal povod temu članku, je to dovolj jasno izpričal, dasi je bil v celoti jako zadovoljiv, ker nam je pokazal mnogo dobrih lastnosti pevskih zborov. Med pogreški, ki so se pojavili pri tej priliki, so bili taki, ki ne izvirajo toliko iz neznanja in iz nerazumevanja, ampak bolj iz neke neokretnosti pevovodij napram pesmi in zboru ter iz premajhne samostojnosti in samozavesti. Če se pevovodja temeljito pripravi na pesem, naj jo brez strahu tudi temu primerno izpelje! (Glej K. Pahorjev članek »Dober pevovodja — dober zbor« v 5. št. letošnjih »Zborov«.) Če se odloči n. pr. za kak poseben agogičen, ali dinamičen učinek in če ga hoče tudi izvesti, ga bo stalo to precej truda. Le vprašajte pevovodjo rihemberškega zbora, koliko energije so ga že stali uspehi, ki jih dosega z dinamiko! Brez velikega truda ni mogoče pri nobenem zboru veliko doseči. *Točna priprava, jasna slika o pesmi in trdna, neupogljiva volja za točno izvedbo morata obroditi uspeh!* Petje naši zborov ne sme biti podobno blebetanju preplašenega Janezka.

O izgovorjavi pri petju se piše in razpravlja v današnji dobi uveljavljanja novih načel slov. glasoslovja mnogo. V koliki meri bodo prišla do veljave ta nova načela, ne vemo še. Na noben način pa ne bo prišlo tako daleč, da se bodo sprejeli v splošno vporabo kričeči samoglasniki mnogih krajevnih narečij. V Rihemberku smo slišali preodprt in v slov. jeziku jako grd furlanski e, pristno štanjelski a, pristno brejski o itd. Dokler je slišati iz zbora samo značilne šibke sledi krajevnega narečja, ni to še nič hudega. Ako pa pevovodja ne pazi in ako prepusti zadevo pevcem, se zgodi, da se te šibke sledi potencirajo, povečajo v kričeče pojave, ki se zlasti umetni pesmi prav nič ne prilegajo.

Zveza.

V preteklem mesecu je Zveza priredila gospodinjski tečaj v Gorici, aranžirala javni telovadni nastop v Dornbergu, pripravila dijaški tečaj, se udeležila romanja fantov na Mirenski grad, izleta na Vitovlje, romanja na Sv. Višarje, poslala predavatelje v Solkan in Podmelec ter revizorje v vse telovadne odseke. Važno delo je zavzemalo preskrbovanje za odobritev prostorov. Tozadnevne dekrete od prefekture imajo v tajništvu društva iz Šturij, Gabrij pri Mirnu, Miren, Sv. Lucija, Planina pri Vipavi in Vrhpolje. Zvezni režiser je vodil igre v štirih društvih, oddelki so zborovali dvakrat, intervencij za prošnjo je bilo izvršenih 32. Še važnejše delo pa čaka Zvezo v tekočem mesecu.

Mednarodnega telovadnega nastopa Katol. telovadcev v Rimu se udeleži tudi delegacija Prosvetne zveze. Nastopili bodo začetkom septembra katoliški telovadci iz Češke, Jugoslavije, Francije, Belgije, Nemčije in Italije. Tak nastop bo zelo okrepil katoliško misel vzajemnosti med narodi.

Kaj je z novim zakonom o prireditvah?

Nekateri dnevniki so prinesli vest o novem zakonu glede manifestacij. Zakon zahteva, da morajo vsi, ki hočejo prirediti te vrste manifestacij vsaj en mesec preje vložiti prošnjo na prefekturo, kjer rešuje prošnje posebna komisija. — Našim društvom sporočamo, da ta ukrep ni še v veljavi. Prošnje za dovoljenje naj vlagajo pri podprefekturi z istimi prilogami kot dosedaj.

Gospodinjski tečaj se je zaključil 22. avgusta. Na tečaju je bilo 26 deklet. Na predvečer so pripravile krasno razstavo. Med

poslovnim večerom so jim bila razdeljena spričevala. Dekleta so zadovoljne in srečne zapustile tečaj. Bog jih spremljaj!

Razburjenje se polasča nekaterih društev vsled vesti, da nameravajo oblastva ukiniti naša društva. Doslej nam sicer o tem ukrepu ni ničesar znanega, vendar smo mnenja, da smejo biti vsa naša društva popolnoma mirna. Mi smo katoliška prosvetna organizacija, ki upošteva državne uredbe in se ne skriva za politiko. Oblastvom je naše delo znano, denunciantom pa prepuščamo podlost in odgovornost pred državo in zlasti pred Cerkvijo, ki nas kot Katoliško združenje ščiti. — Mirna kri in zvestoba našim krščanskim načelom!

Inventar dela skrbi marsikaterim društvom. Da bo zadeva jasna, sporočamo tole: Društva niso juridične osebe, zato tudi inventarja ne morejo imeti. Inventar je last članov. Društva naj v izrednem občnem zboru prepisujejo inventar zanesljivim članom. Ta sklep mora priti v pravila. V slučaju razpusta so gospodarji navedeni člani. Odvišni inventar naj hranijo člani doma. Za hiše in travnike je treba zemljeknjižnega vpisa.

Zvezni svet. Sklicujemo zvezni svet, h kateremu so dolžni priti vsi okrožni predsedniki dne 19. septembra.

Duhovni svetovalci vseh okrožij so vabljene k posvetovanju dne 16. septembra.

Dopisnike ponovno opozarjamo, naj ne pošiljajo poročil v časopisje, temveč edinole v »Čolnič«. Še sedaj nekateri ne uvidijo te potrebe.

Za Prosvetni sklad so darovali: g. dekan Bele L 2; g. Al, Reščič L 5; g. L. Arko L 15; Logaršče L 21; Podsabotin L 5; Števerjan L 20.50; Idrija ob Bači L 4; g. Jos. Abram L 2. — Kdo bo prvi, ki se bo spomnil P. Z.? Nabirajte za »Čolničev« dar!

Okrožja.

Mirensko prosvetno okrožje. Dne 18. julija je priredilo okrožje »Romanje za fante in može« na Mirenski grad. Člani naših društev so se odzvali polnoštevno.

Ob 7. uri zjutraj je bila prva sv. maša z govorom Zveznega tajnika g. prof. Terčelja. Med sv. mašo je bilo skupno sv. obhajilo; falanga 50 mož in fantov je pristopila k mizi Gospodovi. Vrta četa iz vrst naših društev nam jasno dokazuje, da še vedno stoji neomajeno in trdno zvesta načelom naših dedov.

Ob 9. in pol je bila druga sv. maša z govorom g. dr.-ja Brumata. Oba govora: »Mladeničeva smer življenja in poglobitev verskega čuta« sta bila globoko naštudirana in jasno podana, ki sta dobila odmev v marsikateri mladi duši.

Veselo razpoloženje je vladalo med romarji; pritrkovanje se je razlegalo doli v dolino, oznanjujoč »Praznik naših mož in fantov«. Naši fantje so zanesli v društva boljše in trdnejše podlage. Okrožje se tem potom najiskreneje zahvaljuje čč. gg. misionarjem ter gospodoma prof. Terčelju in dr. Brumatu.

Iz Planinskega okrožja. Iz našega okrožja že dalj časa ni »Čolnič« nič povedal. Mislil bo kdo o nas, da smo postali leni. In skoraj bi mu dali prav. Spomladi so naša društva Idrija, Slap in Ponikve uprizorila lepe prireditve, Logaršče in Vrh sta tudi mislili, pa ni bilo mogoče, zdaj pa vsled obilnega poljskega dela skoraj popolnoma vsa društva počivajo. — Okrožnih sej, ki so seveda redke, se vse premalo udeležujejo društva. S tem pokažejo malo zanimanja in pa nediscipliniranost in netočnost.

Naše okrožje je nameravalo prirediti to jesen okrožno prireditev, pa nastale so za-

preke, da je malo upanja, da se izvede. Tudi smo mislili porovati na Sv. Višarje, vožnja z avtomobili pa je tako draga, da si navaden romar ne more toliko žrtvovati. Morda bomo šli kam bližje.

Omeniti moramo tudi težko izgubo, ki sicer ni zadelo okrožje, vendar je bil vrli pevovodja in organist Justin Klemenčič iz Pečin svoj čas v pomoč našim društvom. Po triletni sušici ga je smrt ugrabila dne 24. julija. Bil je dober pevovodja in navdušen narodnjak, zato slava njegovemu spominu!

Dolenje - vipavsko okrožje je imelo dne 11. julija 1926 svojo tretjo sejo v Batujah. Navzoči so bili zastopniki društev iz Dornberga, Batuj, Črnič, Zalošč, zastopniki iz Vogerskega so se opravičili radi igre »Volkašin«, zastopniki iz amenj in Saksida pa se niso že parkrat udeležili odb. seje. Po poročilih društvenih predsednikov je razvidno, da društva živahno delujejo kljub obilnemu delu. Fantovski in dekliski večeri so začasno opuščeni, sicer pričnejo spet z jesenskimi dnevi, ko se poljsko delo zmanjša. Batujski korenjaki se že spet pridno pripravljajo za prireditev, ki se bo v kratkem vršila. Okrožje pa se pripravlja za okrožno prireditev v mesecu oktobru.

Baško okrožje. Predsednik je izvršil revizijo v Nemškem Rutu, Koritnici, Bukovem in Podmeltu. Najbolj delavno je našel društvo na Koritnici. Steje 52 članov in prireja vzorne društvene večere. To društvo najbolj upošteva notranje delo. Društvo na Bukovem goj sicer petje, manjka pa vzajemnosti. Sploh se opaža, da osvajajo člani na Bukovem in Zakojci tisto napačno misel, da je društveno delo samo zabava, zato zadržuje, če prirejajo veselice. Nemški Rut bi rad delal, pa manjka knjižnice in spretno roke. V Podmeltu pridno tamburajo, notranjega dela pa ni.

Treba bo, da se društva lotijo notranjega dela. Zelo napačno je mnenje, da društvo, ki ne prireja veselic, ne dela nič. Obratno! Tako društvo, ki je redno združeno v društvenih večerih in izobrazbi, je najboljše. Taka naj bi postala vsa društva!

Revizor.

Društva.

Vrtojba. Za Vrtojbo je bil dan 19. avgusta zelo vesel in časten. Dobili smo nove zvonove, katere smo dekleta okrasile in spremljale v belih oblekah in v narodni noši k blagoslovitvi v škofijskem dvorcu. Vzbudile smo s svojim lepim nastopom pozornost mestne gospode in privabile obilo gledalcev na okna in na ulice. Sprejem v domači vasi je bil nad vse veličasten.

Od šempeterske meje, kjer je cerkveni pevski zbor pozdravil novo posvečene zvonove s krasno pesmijo Vinka Vodopivca, se je razvila velika procesija, katero je vodil gosp. prof. Terčelj, ki je imel tudi ginjačev govor v cerkvi. Marsikomu je oko zasolžilo ob pogledu na nove zvonove in na velikansko udeležbo pri sprejemu. Dekliški krožek pa je bil še posebno počaščen s tem, da je bila njegova načelnica zbrana za botro novim zvonovom.

Podsobotin. V nedeljo 22. avgusta smo imeli našo prvo javno prireditev. Poleg pevskih točk je nastopil naš igralski zbor z igro »Izgubljeni sin«. Vsi udeleženci so se čudili pridnim igralcem. Tudi »Planšarica« je prav lepo igrala svojo vlogo. Peti so nam pomagali člani iz Oslavija, Števerjana in Cerovega. Z uspehom smo prav zadovoljni.

Spodnja Idrija. Prejmi, drugi »Naš Čolnič« tudi iz našega društva košarico novic. Ker je koš zate že prevelik, poročamo ob kratkem in po vrsti:

Dne 13. junija so člani Katol. prosvete poklonili za god svojemu agilnemu predsedniku Antonu Bajtu krasen šopek svežih cvetic ter prelep kip sv. Antona Padovanskega. K tej proslavi se je vršil tudi zabaven društven večer s petjem in malo igrico. — Dne 11. julija je bila sveta maša za žive in umrle člane, katere so se člani udeležili polnoštevilo povodom praznika sv. br. Cirila in Metoda. Pripravljala se tudi društveni večer za to proslavo. — Dne 17. in 18. julija pa smo igrali igro »Bele vrtnice«, v 5. dejanjih. Igra je nepričakovano izborno izpadla v splošno zadovoljnost občinstva, zlasti prvi večer je tako pazno sledilo v vseh

dejanjih, kot pri nas do zdaj še nikoli. Videli smo, kako so se igralci res uživali v svoje vloge. Kličemo jim, le pogumno naprej v delu za izobrazbo in omiko duha in telesa. Pri tej predstavi je med odmori prvič krepko udarjal novi društv. tamburaški zbor. Tudi temu veljaj vse naše priznanje posebno radi tega, ker so nekateri nastopali v igri, med odmori pa brenkali na strune. To je požrtvovalnost!

Pripravljala se za mesec september tudi — »Davek na samce«. Ako ga ne bodo plačali, bomo rubili. Pika.

Društvo priredi dne 1. avgusta svojim članom izlet na Vojsko, kjer bodo imeli ob 11. uri dop. svojo sv. mašo.

Za svetovišarsko romanje je do zdaj pri-glašanih kakih 14—15 oseb. Romanja se nameravamo udeležiti skupno s »Pr. zvezo«.

Z veseljem bilježimo, da je naše društvo začelo odločen boj proti neumnemu plesu. Hvala Bogu, da imamo še v društvu katoliško - zavedne značaje, ki neustrašeno nastopijo proti tej duševni kugi. Bajе so nekatere članice grozile z izstopom. Takim odgovarjamo: Le kar proč iz naših vrst tja kamor spadajo, kajti z njimi bo izginil tudi ves napuh in prevzetnost, kar bo društvu le v prosoch, nikakor pa ne v kvar. Proti plesu smo in bomo vedno odločno nastopali. Kdor istega bolj ljubi, kakor resno društveno delo in pošteno zabavo, ta naj nikar ne sili v pravo katoliško društvo.

Tako vidiš, dragi »Naš Čolnič«, da v Sp. Idriji še vedno plavamo na površju razburkanih valov. — Bog živi vse vrle člane in članice Katol. prosvete pri Fari!

Miren. Prejšnja poletja je bilo delovanje našega »Slov. izobr. društva« omejeno le na posamezne odseke, ki so se pripravljali za eno ali drugo prireditev. Letos je drugače. Fantovski in dekliški večeri se vrše redno vsak teden enkrat. Mešani pevski zbor, ki ga še pred 3 meseci ni bilo, deluje prav dobro in ima redne vaje. Fantje se pripravljajo za prosvetno in telovadno tekmo, ki se bo vršila ob priliki Zveznega telov. nastopa v Dornbergu. Dne 4. julija smo praznovali društveni praznik ter z dokaj čedno prireditvijo počastili spomin slovanskih

blagovestnikov Sv. Cirila in Metoda. Zjutraj so se društveni člani udeležili skupne sv. maše na Mirenskem Gradu in mnogo jih je ob tej priliki prejelo sv. obhajilo. Zvečer se je vršila na dvorišču »Čevlj. zadruga« javna prireditev, ki je obsegala več pevskih točk, nekaj pevsko dramatičnih prizorov, rajanje deklet v pestrih narodnih nošah ter burko nodejanko. Pevski zbor je to pot pokazal, da zmore z dobrim pevovodjem zelo veliko. V nedeljo 18. julija se je društvo vdeležilo verskega romanja na mirenski Grad v zelo lepem številu. Prihodnjo nedeljo pa so člani in članice v družbi ostalih društev našega prosvetnega okrožja že lezli proti Vitovljam, Krnici, Selovcu in Kuclju, da se v prijetni naravi nekoliko razvesele. Vrnili so se domov korajžni in veseli ter polni samozavesti, da je krog naših prosvetnih sodelavcev in prijateljev vedno večji in jačji. — Za naše malčke tudi skrbimo. Redno zahajajo k telovadnim in pevskim vajam in enkrat na teden imajo vzgojne sestanke in to dečki in deklice. Upajmo, da bodo postali sčasoma prav dobri in zavedni društveni delavci in vrli ter koristni sinovi našega naroda. — Trudimo se, a veseli smo, ko vidimo, da je naše delo venčano z uspehi. Fantje, dekleta, še trdneje zgrabimo za delo in v bratski ljubezni, ki naj vlada med nami širimo kulturo in krščansko prosveto med naše vaščane. Bog živi!

Bilje. Prosvetno društvo je priredilo dne 15. avgusta prav lepo prireditev. V kratkem času in po mnogih žrtvah so se pripravile telovadkinje, telovadci in naraščaj na vzoren nastop. Kolko življenja in veselja je kazala lepa telovadba! Pa veliko novega nam je nudila: vaj s šerpami in vaj s palicami še nismo videli, istotako so bile nekaj novega simbolične vaje »Vera, upanje in ljubezen«. — Igra je bila primerna, le žalibog, da je vsled dolgega programa začela prepozno. Vse hvale vredno je pa petje zbora, ki ga vodi č. g. kurat Zamar. Samospevi g. Bratuža so našli v številnem občinstvu gorak odmev.

Iz Gor. Branice. V nedeljo 25. julija se je vršil redni občni zbor našega prosv. društva. Vrtil se je v najlepšem redu, pri šte-

vilni udeležbi. Bilo je res nekaj lepega. Iz posameznih poročil odbornikov se je razvidelo, da je društvo v polni meri vršilo svojo nalogo ter se vsestransko izpopolnjevalo; tako da je danes v popolnem razmahu. Z zadovoljstvom smo poročila odbornikov in načelnikov vzeli na znanje. Pokazali so res, kako in kaj so delali. Mora se priznati, da je odbor v polni meri zaslužil zahvalo, katero je žel v priznanje od strani vseh naših članov v navdušenem aplavzu.

S ponosom zremo na dovršeno delo v zavesti, da smo napravili, kar je bilo mogoče v naših časih in razmerah. Tiho in neopaženo je šlo to delo, ki je stremilo po kulturno - gospodarski izobrazbi posameznikov. Zavedamo se sicer, da naši cilji, naše ideje še niso doseženi, a v nas je vera in železna volja. V zavesti, da pelje naša pot proti solncu, bomo vztrajali — ker mi zupamo v zdravo silo našega ljudstva in božjo pomoč.

Novi odbor je sestavljen tako-le: preds. Štemberger Franc, podpreds. Štemberger Joško, tajnik Trampuš Joško, blagajnik Jeranče Joško, gospodar Poljšak Joško, knjižničar Štemberger Joško, revizorja Kobal Leopold in Trčelj Alojzij, predsednik pevskega odseka A. Ukmar, preds. dramatičnega odseka Trampuš Joško, preds. gospodarskega odseka Leopold Kobal, predsednica dekliskega krožka gđč. Bernarda Čehovin-ova, Novi odbor nam je porok, da se bo započeto delo nadaljevalo. Dvigajmo prapor krščanske prosvete, nam in celemu narodu v ponos! Bog živi!

Planina pri Vipavi. Ne vem, kaj je vzrok, da so dopisi iz Planinskega hriba tako redki, posebno v »Našem Čolniču«. Saj je vendar »Čolnič« naš najboljši mladinski list. Ako bi vsak mladenič in vsako dekle čital take liste, bi bilo danes boljše na svetu. Žal, da se mladina le preveč počasi prebuja, počasi res — a gotovo.

Društvene razmere so tukaj še precej dobre. A vseeno bi bile v marsičem lahko boljše. Čeprav je poletje in delo vsak dan, kdor pa celi teden dela in se trudi, si gotovo v nedeljo želi zabave in razvedrila. Zato pa fantje, ustanovimo si svoj fantov-

ski krožek, kjer bomo dobili, kar sami nujno potrebujemo. Pokažimo in začnimo, čeprav smo na hribu, da nočemo biti zadnji v naši Vipavski. — In ve, planinske društvene članice, nikar ne zaostajajte za nami! Bog živi!

Listnica uredništva.

»Čolnič« se krči. Zakaj? Le vprašajte tiskarno, pa vam bodo povedali, da imamo dolg. Kdor pa je dolžan, se mora stisniti. Želimo, naj bi se vnema za agitacijo podvojila, sicer bo Čolnič obstal.

Fojana: Slike priobčimo prihodnjič!

K. M.: Saj ne rečem, da ni primerna Tvoja pesem, samo — če je Tvoja?

Vsem: Urednika v septembru ne bo doma — pošiljajte dopise na Prosветno zvezo!

Uganke.

Skrivalnica.

(Domen.)

Kdor bo pravilno rešil skrivalnico, bo po žrebu prejel knjigo: Radi oreha.

„Naš Čolnič“

v vsako hišo!

Na delo

za Prosветni sklad!